

Kultur sammen med børn

Af Erik Lyhne

I mange år har et af omdrejningspunkterne i kulturarbejdet med børn været - at kultur skulle være for, med og af børn. Det er også rigtig godt.

Selv har jeg arbejdet i mange år omkring at spille og synge sammen med børn, og lavet børnemusik på mange måder.

Dette arbejde er foregået dels som koncerter og workshops for børn og voksne og dels som kurser og foredrag, hvor voksne har fået opgraderet deres viden og kunnen på dette felt. Det har både været voksne, som direkte arbejder med børn og voksne, som har haft en anden interesse for emnet.

Et af de centrale emner indenfor dette arbejde har været, hvorledes man som kulturarbejder kunne fastholde og styrke børnenes musikalske udtryk.

Oftede har mit arbejde været koncerter eller kurser, hvor børn og voksne har fået en engangsoplevelse med musikken. Det er privilegeret at have et sådant job, men alligevel er der mange spørgsmål der trænger sig på!

Hvordan fastholder man alle disse børns musikalske udtryk og evner? Og hvordan fastholdes den interesse, som de voksne viser for området??

Carl Nielsen skrev i selvbiografien Min fynske barndom:

Det har ofte undret mig, hvor lidt opmærksom man er på, at i det øjeblik et barn modtager et stærkt indtryk, der er stærkt nok til at præge sig varigt i erindringen, er barnet i virkeligheden digter, med netop sine særlige betingelser for at modtage indtrykket, gengive det eller blot bevare det. De digteriske kræfter er vel i grunden kraften, evnen til at iagttage og opfatte på særpræget måde. Vi har altså alle engang været digtere, kunstnere, hver med sin egenart. Den unænsomme måde, hvorpå livet og de voksne kalder barnet fra dets skønne digte- og kunstnerverden ind i den hårde, nøgterne virkelighed, må vist bære skylden for, at de fleste af os sætter disse evner overstyr, så fantasiens guddommelige gave, der er barnet medfødt, bliver til fantasteri eller går helt tabt.

Allerede her var en af Danmarks store kunstnere opmærksom på det skel, der er mellem voksenverden og børnenes kunstneriske udtryksformer.

Men behøver det at være sådan?

Jeg har i det forgangne år haft nogle oplevelser, der har fået mig til at tænke på dette.

Jeg var så heldig at være i Polen for Kulturministeriet i forbindelse med den danske børnekulturge i Warszawa i september 1997. Her var jeg sammen med 20 danske børn fra en 3.klasse, 10 af deres forældre, 3 af deres lærere og 15 lærerstuderende.

I Warszawa mødte i 20 polske børn og deres lærere og havde ugen igennem også besøg af en del af deres forældre.

Vi lavede i fællesskab en stor musical, som vi viste til afslutningen af børnekulturge og det var flot, men det flotteste for mig, var samarbejdet mellem børnene på tværs af grænserne og samarbejdet, hvor forældrene deltog som aktive medspillere i processen.

De forældre, der var med i Warszawa, fik en uforglemmelig oplevelse af et stykke kulturarbejde sammen med deres børn. En oplevelse der senere er blevet forlænget flere gange - bl.a. busturen hjem, hvor alle sangene gjaldede gennem Europa og også ved forældremøder og koncerter hvor sangene er blevet genopfrisket.

Senere samme efterår var jeg på 14 dages studietur til staten Louisiana i USA. Det foregik i den sydlige del af denne stat, hvor der lever en unik musik kultur. Denne kultur har rødder tilbage til fransk folkemusik, men er nu blandet op med inspiration fra mange andre musikformer.

I denne sydstat lever de hvides cajun-musik side om side med de sortes zydeco-musik, og hvor de hvide synger på fransk - er de sortes musik primært på engelsk

Her var en af oplevelserne at børn og voksne var sammen om musik og danse kulturen, og at når der var koncerter på gader og stræder, så lærte børnene alle sange og danse via et aktivt musikalsk samvær med de voksne. Her handlede det ikke om at være god og føre sig frem, men om at være med og yde det bedste til fællesskabet.

På en skole, hvor vi gav koncert, var alle børn med fra første tone, og hvad der var nok så bemærkelsesværdigt, var at alle voksne også dansede og sang med.

En levende musikkultur giver musiske børn.

Her forleden dag var jeg på en skole for at give koncert. Vi var et 10 mands orkester på scenen og stod og øvede et nummer, da børnene kom ind i salen. Deres reaktion var præcis

som børnene på skolen i Louisiana - nemlig de begynde at danse og improvisere trin m.v. til musikken og de blev ved i 1 ½ time - forskellen var at ca. 25% af de voksne pædagoger og lærere var med - resten stod og snakkede og koncentrerede sig om at børnene ikke lavede andre ting - altså holdt sammen på dem - i stedet for at gå forrest og være sammen med dem i en fælles kulturel musikalsk oplevelse.

En af mine konklusioner på dette, er at kulturen for børn først rykker når den er blevet til en del af vores hverdag. Altså **kultur sammen med børn**.

Børnene er de samme verden over - det er de voksne der gør forskellen

Erik Lyhne maj 1998

Musiker og Seminarielærer Århus Dag- og Aftenseminarium

Udgivet i Kulturens Børns årsskrift, Kulturministeriet 1998